

Το καθιερωμένο ξεφάντωμα απλώς ξεθωριάζει

> «Πλούτος» του Αριστοφάνη από το ΘΟΚ σε σκηνοθεσία Νίκου Χαραλάμπους

Στην πορεία ενός σκηνοθέτη προς τα έργα του Αριστοφάνη υπάρχουν τρία κομβικά σημεία στα οποία ο δρόμος διχάζεται και τίθεται θέμα επιλογής. Στο πρώτο αναγράφεται η ερώτηση «Λαϊκότροπα ή όχι;», στο δεύτερο «Κατά το απαραίτητο (δεν το συζητάμε γιατί, είναι εύκολο) εκσυγχρονισμό η μεταφορά γίνεται σε απροσδιόριστο χρόνο και -ακολουθώς- ύφος ή σε συγκεκριμένο;» στο τρίτο «Η παράσταση θα πηγαίνει ίσα ή ανάποδα σ' ό,τι αφορά το όραμα του ποιητή, δηλαδή θα τελειώνει με λαϊκό θρίαμβο της πραγματοποίησης των πόθων ή θα τονίζεται η ουτοπία που περιέχει από μόνη της το θλιμμένο στοιχείο της μη πραγματοποίησης;». Όσο πιο σαφείς και εσωτερικά δικαιολογημένες είναι οι απαντήσεις του σκηνοθέτη, τόσο πιο στέρεη θα είναι η κατασκευή του, επειδή ο Αριστοφάνης πραγματικά κατέχει πλούτο και ποικιλία στοιχείων που προσφέρονται για επιλεκτική ενεργοποίηση εκ μέρους των εκάστοτε ερμηνευτών, μελετητών, μεταφραστών και σκηνοθετών, έτσι που η πληθώρα και η διαφορετικότητα των προσεγγίσεων είναι φυσιολογικές. Τα όρια και τα κριτήρια διαμορφώνονται από τη σαφήνεια και την ουσιαστική, ορατή στο θεατή δικαιολόγηση των επιλογών του σκηνοθέτη.

Θεωρώ ότι η παραγωγή του αριστοφανικού «Πλούτου» από το ΘΟΚ χαρακτηριζόταν από ασάφεια και οι περισσότερες από τις επιλογές του σκηνοθέτη Νίκου Χαραλάμπους παρέμειναν για μένα αδικαιολόγητες. Το σκηνικό του Γιώργου Ζιάκα που μοιάζει να έχει γεννηθεί από τη σκέψη του σκηνοθέτη και φέρει τα ίδια χαρακτηριστικά με τη σκηνοθετική γραμμή, θα μας βοηθήσει στην ανάλυση όσων έχουμε δει. Στη σκηνή δημιουργείται ένα άγονο τεχνητό περιβάλλον. Το φόντο πίσω και το δάπεδο αποτελούν ενιαία κατασκευή, που οπτι-

Το αριστοφανικό όραμα του δίκαια μοιρασμένου πλούτου δε διαψεύδεται, δεν αναποδογυρίζεται, όπως φαινότανε να ήταν η πρόθεση του σκηνοθέτη από την αρχή, το καθιερωμένο ξεφάντωμα απλώς ξεθωριάζει.

θетικό σημείωμα στο πρόγραμμα της παράστασης είναι χαρακτηριστική «Η μίζερν ζωή της γραφικής υπαίθρου ως εφιάλτης». Ο χορός είναι πολύ ενεργός, αλλά ά-σχημος, κινητικά δραστήριος, αλλά αισθητικά και ιδεολογικά αδιευκρίνιστος. Η ασάφεια μετατρέπεται σε αμηχανία και η υπερβολικά συχνή επανάληψη μερικών χειρονομιών από το χορό και τον Καρίωνα -απόδειξη αυτής.

Οι πρωταγωνιστές της παράστασης έχουν να ξεπεράσουν τα τεχνητά εμπόδια του κυματιστού σκηνικού, όπως ήδη έχουμε πει, των βασανιστικά χοντρών ενδυμασιών, των μασκών, που φαίνεται να χρησιμεύουν στη διατήρηση του εφιαλτικού κλίματος. Χωρίς αυτά ο Καρίων του Νεοκλή Νεοκλέους θα ήταν πολύ πιο άμεσος και ο Χρεμύλος του Ντίνου Λύρα λιγότερα άτονος. Η Αννίτα Σαυτοριναίου και η Στέλα Φυρογέννη φαίνεται να διασκεδάζουν με τις μεταμορφώσεις τους

Δε γνωρίζω πόσες διαφορές έχει αυτή η παραγωγή απ' εκείνη του 1980. Οι κύριοι συντελεστές (μεταφραστής Κωστής Κολώτας, σκηνοθέτης Νίκος Χαραλάμπους, σκηνογράφος-ενδυματολόγος Γιώργος Ζιάκας,, συνθέτης Μιχάλης Χριστοδουλίδης, κατασκευαστής μασκών Αντώνης Κατσαρής) είναι ίδιοι. Απ' ό,τι έχω καταλάβει, η πρόταση της ομάδας επαναλαμβάνεται. Προσωπικά πιστεύω ότι η πρόταση πάσχει από ελλειμματική εσωτερική υφολογική ενότητα και ιδεολογική ασάφεια.

ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ

«Απ' εδώ και πέρα ξέρετε τι να κάνετε, εμένα δε με χρειάζεστε άλλο». Η παράσταση παίρνει τη «φυσική κλίση» και το φινάλε είναι ιδιαίτερα αδιευκρίνιστο. Το αριστοφανικό όραμα του δίκαια μοιρασμένου πλούτου δε διαψεύδεται, δεν αναποδογυρίζεται, όπως φαινότανε να ήταν η πρόθεση του σκηνοθέτη από την αρχή, το καθιερωμένο ξεφάντωμα απλώς ξεθωριάζει.

Αυτό σημαίνει ότι μια από τις κομβικές ερωτήσεις, που στην ουσία αφορά τη διάθεση της παράστασης, παίρνει

μπερδεμένη απάντηση. Η ερώτηση περί του διευκρινισμένου εκσυγχρονισμού επίσης δεν απαντιέται ικανοποιητικά. Από τη μια στο κείμενο της παράστασης υπάρχουν σκόρπιες επιθεωρησιακές αιχμές, π.χ. αναφορές σε μίζες, σε ομόλογα, σε αναψυκτήρια, κ.τ.λ. από την άλλη στιλιστικά το έργο διαδραματίζεται στο χωροχρονικό πουθενά. Και η κύρια ερώτηση περί του λαϊκού ή μη τρόπου; Οι σκηνοθέτες απαντούν σ' αυτή την ερώτηση με τη μορφή του χορού της παράστασης. Η φράση από το σκηνο-

Μετάφραση: Κωστής Κολώτας
Σκηνοθεσία: Νίκος Χαραλάμπους
Σκηνικά-κοστούμια: Γιώργος Ζιάκας
Μουσική: Γιώργος Χριστοδουλίδης
Χορογραφία: Ισιδωρος Σιδέρης
Μουσική διδασκαλία: Εύη Αυξεντίου
Μάσκες: Αντώνης Κατσαρής
Σχεδιασμός Φωτισμών: Γιώργος Κουκουμάς
Παίζουν: Νεοκλής Νεοκλέους, Ντίνος Λύρας, Αννίτα Σαυτοριναίου, Γιώργος Μουαΐμης, Στέλα Φυρογέννη, Έλενα Παπαδοπούλου, Αχιλλέας Γραμματικόπουλος, Ανδρέας Τσουρής, Νιόβη Χαραλάμπους, Χάρης Κκολός, Σταύρος Λούρας, Ανδρέας Βασιλείου, Μήδεια Χάννα, Χριστόφορος Χριστοφόρου, Λέα Μαλένη, Σώτος Σταυράκης, Έλενα Δημητρίου, Ηλέκτρα Φωτιάδου, Ερμίνη Κυριαζή, Θανάσης Δρακόπουλος, Χριστιάνα Λάρκου, Νιόβη Χαραλάμπους, Χάρης Κκολός, Κατερίνα Λούρα, Μιχάλης Κορομιάς.

Μεταφραστές: Κωστής Κολώτας, Νίκος Χαραλάμπους, Γιώργος Ζιάκας, Γιώργος Χριστοδουλίδης, Ισιδωρος Σιδέρης, Εύη Αυξεντίου, Αντώνης Κατσαρής, Γιώργος Κουκουμάς. Σκηνογράφοι: Νίκος Χαραλάμπους, Γιώργος Ζιάκας. Μασκίστας: Αντώνης Κατσαρής. Χορογράφος: Ισιδωρος Σιδέρης. Φωτισμοί: Γιώργος Κουκουμάς. Σκηνοθέτης: Νίκος Χαραλάμπους.